

čer ob 8. uri v dvorani gostilne „Hôtel gold. Kreuz“, VI. Mariahilferstrasse 99, slovesno večernico z zanimivim programom.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. (*Krize.*) Dve dogodbi ste, krog katerih se vrtí vse politično gibanje teh dni. Najpomembnejša dogodka o grobu in spominku generala Hencija, o kateri obširneje govorimo na drugem mestu današnjega lista; druga pa je: nasprotje med vlado in državnim zborom zaradi carine na petrolej. Jedro vprašanja tega je sledeče: Po vladinem predlogu carinske tarife, kakor je bilo dogovorjeno z Ogersko, imela bi se postavno odobriti neka zloraba pri carini na petrolej, po kateri je Ogerska na Reko uvažala rafiniran kaukaziški petrolej, ki je bil samo malo s smolo skaljen, kot surov, neočiščen petrolej z nižjo tarifo.

To početje pouzročilo je kolikovino rafiniranega vpljanega petroleja in s tem se je tudi svota carine zadnji čas znižala na polovico na veliko škodo naše državne blagajnice, vrh tega je trpelo hudo pridelovanje potroleja v Galiciji. Ta razmera imela bi se odobriti postavno za prihodnje desetletje.

V carinskem odseku stavlja je po daljnem preiskavanju poslanec Edv. Süß predlog, po katerem bi se tako tihotapljenje na debelo imelo odpraviti s tem, da tako onesnažen in zopet očiščen petrolej, kedar se spravlja iz domače tovarne, doplača primeroma toliko carine, kolikor bi se pri uvažanju imelo plačati od čistega petroleja. — Ogrji zagnali so čez to velikanski krik; naša vlada pa hoče Ogerski nasproti ostati možbese da in to je povod, da je finančni minister Dunajewski v ponedeljek večer v carinskem odseku izrekel izjavo: „Čast mi je, v imenu vsega ministerstva oddati sledečo izjavo. Ako bi se vladini predlogi, ki se obravnavajo, odklonili, naša vlada, kateri ni mogoče ne pričeti novih obravnav, in tudi ne odložiti predstoječega vprašanja, ne bo opustila, takoj ukreniti one ustavne posledice, oziroma Njegovemu Veličanstvu staviti one predloge, ki se ji zdé pripravni, da se dogovori, sklenjeni s kraljevo ogersko vlado, sprejmó.“

Vkljub te izjave sme se soditi po poročilih, ki dohajajo iz državno-zborskih krogov, da se predlog Süßov v zbornici sprejme, ako se nenadoma kaj ne presuče, morebiti celó soglasno.

Po tej izjavi ne preostaja potem drugega, kakor, da odstopi vlada, ali pa, ako bi cesar, kar se pričakuje, te odpovedi ne sprejel, da se razpusti državni zbor in se takoj razpišejo nove volitve.

Pomenljivo je, da so ravno gališki poslanci, ki se neomahljivo drže Süßovega predloga, za česki, Hohenwartov in Lichtensteinov klub je carina na petrolej vprašanje tretje vrste, in ozirati se jim je na-nj v prvi vrsti s stališča onih, ki petrolej potrebujejo in žgejo, se ve da pa tudi etičnim in finančno-gospodarskim razlogom morajo pritrditi.

Spomladna veselica v Praterji bila je velikanska, vdeležilo se je okolo pol milijona ljudi, ki so poprek plačali vstopnine po 30 kr., brez vstopnine v rotundo.

V Gorici raznesla se je zadnjo nedeljo govorica, da bi bila tam ena oseba obolela za kolero. Natančna preiskava, dotičnega bolnika pokazala je, da bolezen njegova še suma ne more zbuditi, da bi bila kolera podobna.

Med zelo neposajenimi vojaki tukaj nameščenega ogerskega polka in prebivalstva nastali so pretepi, vsled katerih je bil dva dni zaporedoma po en vojak ubit.

Koroška. — V Celovcu izvolila je minuli ponedeljek trgovinska zbornica namesto odstopivšega Pacherja za državnega poslanca sekcijskega svetovalca barona Dumreicherja.

Ogerska. — Zaušnica, katero je dobil ministerski predsednik Tisza iz avstrijske gosposke zbornice, videti je, da mu je vendar ohladila nekoliko njegovo od previsokih svojih sanjarij razgredo glavo.

V odgovorih, katere je Tisza dajal ta ponedeljek na interpelacijo Csánady-jevo zaradi odstranjenja Hencijevega spominka in pa na interpelacijo grofa Appony-a zaradi prikazni, ki se kažejo v sredi skupne vojne, govoril je večinoma trezno.

Gledé prvega vprašanja zaradi odstranjenja spominka Hencijevega skliceval se je Tisza na svoj odgovor o ravno tej zadevi iz leta 1882, v katerem je v obče rečeno, da je samo po sebi ogerskemu narodu na voljo dano s spominki slaviti svoje junake, ki so se borili za prostost Ogerske, nasproti pa se ne sme braniti, da ostanejo tudi nasprotni spominki, kakor tega ne brani noben civiliziran narod. Izrekoma Hencijev spominek ni ogerskemu ljudstvu nikakor v sramoto, temveč v čast, ker narod prisvojil si je trdnjavo Budimsko v kljub hrabre obrambe Hencijeve in njegovih tovarišev, to gotovo ni nečastno za Ogersko.

Na interpelacijo Apponyjevo odgovoril je Tisza še bolj splošno: vojna je po sedanjih postavah skupna, ako bi bilo med vojno in honvedi kaj nasprotja, bilo bi to v škodo obeh delov, skupni poveljnik obeh vojn je zvest svoji prisegi, storjeni pri venčanju; kdor tedaj nasprotje budi ali goji, je nasprotnik obeh delov in skupine. Merodajne v tej zadevi so izjave onih mož, katerim v resnici pristaja vodstvo vojne, kar druge, akoravno še tako pomenljive osebe o tej zadevi izjavljajo, nima nikakoršnega pomena. Ne more in ne sme se misliti, da glavar vojne in države drugače misli, kakor se je povodom venčanja zavezal. Tisza sam hoče postopati, kakor do sedaj, ne bo zamolčal obsodbe, ako napako stori posamezen ud vojne, toda takih napak ne bo takoj valil na vso vojno, temveč bo to naredbo zagovarjal, dokler stoji na tleh postave. — Appony-ju odgovor ni bil po volji, toda večina vzela ga je na znanje.

Laška. — Poročilo o stanju kolere z dne 31. maja se glasi: V Benetkah obolelo 30 oseb, umrlo 19; izmed teh je 8 pred obolelo, v Bari samo ena oseba umrla.

Iz Catanije se brzojavlja: Nikolosi (mesto je popolnoma izpraznjeno, dohod tje je zaprt z vojaškim kordonom, lava je oddaljena 450 metrov. V Nikolosi videti je zelo razburjenih prizorov, — človeškega življenja pri tem ni obžalovati.

Telegram „Novicam“.

Z Dunaja 2. junija ob 1. uri 50 minut popoldne.

Zaradi carine petroleja pričeto pogajanje daje nekoliko nade, da se poravna ministerska parlamentarna kriza. Včeraj dospel Tisza razpravljati.